

SZAKMAI ÉLETRAJZ

2025. június

Gaál Botond

Született a Bereg megyei Vámosatyán 1946. március 27-én. Nős. Felesége Dr. Czeglédy Mária (sz. 1950) gyermekfogszakorvos. Három gyermekük van: Gerzson (sz. 1979), Botond (sz. 1982) és Veronika (sz. 1985).

Lakcíme: 4031 Debrecen, Kishegyesi út 185/4.

Telefon: (52)-418-911;

E-mail: bgaal@drk.hu;

Honlap: www.gaalbotond.reformatus.hu;

Iskolai végzettség

Az általános iskolát Nagydoboson és Nagyecseden végezte 1952 és 1960 között, a középiskolát a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában 1960-tól 1964-ig. Itt érettségizett 1964-ben kitűnő eredménnyel. A Kossuth Lajos Tudományegyetem **matematika-fizika** szakán szerzett középiskolai tanári diplomát (1965-1970), majd ezt követően elvégezte a Debreceni Református Teológiai Akadémia nappali szakát (1971-1976). Az Egyházak Világtanácsának ösztöndíjával 1976/77. tanévben az Edinburghi Egyetem Teológiai Fakultásán tanult. 1977-ben Debrecenben letette az első, 1978-ban a második lelkészképesítő vizsgát, melynek alapján **református lelkési oklevelet** kapott. 1979-ben szentelték lelkésszé.

Foglalkozás, tisztségek

Az egyetemi tanulmányok megkezdése előtt vasúti pályamunkásként dolgozott. Az 1970 és 1987 közötti években egykori iskolájának, a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának matematika-fizika szakos tanára volt. Közben 1974-82-ig a gimnázium igazgatóhelyettese, majd 1982-87 közötti években igazgatója. 1977-től 1987-ig a Debreceni Református Kollégium főigazgatóhelyettese, 1987-től 1991-ig pedig annak főigazgatója volt a Zsinat választása alapján. 1991-ben Amerikába kapott meghívást kutatói munkára. – Miután 1985-ben megszerezte a legmagasabb teológiai tudományos fokozatot, **1987-ben a Teológiai Akadémia Rendszeres Teológiai Tanszékének rendes tanárává választották**. Kétszer töltötte be a dékáni tiszteletet, 1988-89-ben és 1994-95-ben. Három éven át dolgozott prodékánként.

Az MTA Vallástudományi Tudományos Minősítő Bizottságának tagja volt az 1989 és 1995 közötti években. 1998-ban az MTA Doktori Tanácsa a Vallástudományi Szakbizottság tagjává választotta az 1999. év végéig.

Az 1994/95. tanévben a Debreceni Universitas Egyesülés Igazgatótanácsának elnökévé választották. Ugyancsak választás alapján ő töltötte be az MTA Debreceni Akadémiai Bizottságának főtitkári tisztét 1993 és 1999 között.

1996-ban a Magyar Országgyűlés által meghozott új Felsőoktatási törvény szerint a Debreceni Református Teológiai Akadémia fölvette a Debreceni Református Hittudományi Egyetem nevet. Rövidítve: DRHE. Gaál Botond 1987-től ennek az egyetemi szintű felsőoktatási intézmények volt a tanszékvezető tanára a Dogmatikai Tanszéken. Professzori kinevezését 1999-ben a Magyar Köztársaság elnöke is megerősítette.

Tagság

A Református Egyház Doktorok Kollégiumának tagja 1985-től
A Princetoni Center of Theological Inquiry (USA) tagja 1991-től
Az American Scientific Affiliation tiszteletbeli tagja 1992-93-ban
A Debreceni Szemle Kuratóriumának és Szerkesztőbizottságának tagja 1993-tól 2023-ig
A European Society for the Study of Science and Theology (ESSSAT) alapító tagja, majd a Tudományos Tanácsának választott tagja 1994-től 2002-ig.
A Magyar Felsőoktatás lap szerkesztőségének tanácsadó tagja 1995-től 1999-ig
A Tehetséges Debreceni Fiatalokért Közalapítvány Kuratóriumának elnöke 1995-1999 között
A Debreceni Egyetemi Atlétikai Club (DEAC) elnökségi tagja 1996-tól 2001-ig
A Debreceni Magyar-Zsidó Tudományos és Kulturális Társaság elnöke 1997-től 2004-ig
A Debreceni Egyetem Sportbizottságának elnöke 2000-től 2001-ig
A Magyar Professzorok Világtanácsának elnökségi tagja 2000-től megszűnésig
A DRHE Doktori Iskolájának vezetője 2001-től 2015-ig
A DRHE Doktori Tanácsának elnöke 2001-től 2015-ig
A Debreceni Egyetem Doktori Tanácsának külső tagja 2004-2007 és 2014-2017
A Heidelbergi Egyetem Templeton Doktori Programjának bírāja 2006-2009
Az Országos Doktori Tanács alelnöke 2008-tól 2010-ig
A Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kara Doktori Tanácsának tagja 2009-2012 és 2014-2017, valamint a Habilitációs Bizottságának tagja 2017-től mindmáig

Tudományos fokozat, elismerés

1985-ben szerezte meg a **teológiai doktori** fokozatot *summa cum laude* minősítéssel, 1986 februárjában avatták doktorrá a Debreceni Református Teológiai Akadémián. A Magyar Akkreditációs Bizottság 1997. február 28-án doktori fokozatát PhD-vé minősítette át. Mivel 1987-ben nyert kinevezést, az 1993. évi Ftv. szerint habilitált egyetemi tanárnak volt tekintendő, ennek ellenére 2000-ben megszerezte szaktárgyából a **Dr. habil és az egyetemi magántanári** címet a budapesti Károli Gáspár Református Egyetemen. Ő volt a rendszerváltás után a Református Egyház

első habilitált doktora. 2008-ban vallástudományi interdiszciplináris teljesítménye alapján a **Magyar Tudományos Akadémia doktora (DSc)** címet is elnyerte. 2015-ben a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet **tiszteletbeli professzorává** választotta. 2023-ban a márciusi nemzeti ünnep alkalmából Orbán Viktor miniszterelnök javaslatára Novák Katalin köztársasági elnök **Széchenyi-díjjal** tüntette ki a *„Magyarország számára kivételesen értékes, több évtizedes oktatói és kutatói tevékenysége, a keresztyén gondolkodás és a modern természettudományok kapcsolatának református történeti és elméleti alapjának kidolgozása terén kiemelkedő szakmai munkája elismeréseként.”*

Kutatás, tevékenységi kör

Teológiai kutatási területei elsősorban az ekkleziológia, a sákramentumok és a reformátori teológia területére esnek. Természettudományos előképzettsége folytán kiemelten foglalkozik **a keresztyén gondolkodás és a kortárs természettudományok kapcsolatának vizsgálatával**. E téma kutatására kapott meghívást Princeton, NJ-be (USA), s az 1991/92. akadémiai évet, valamint az 1999. évi őszi szemesztert és 2006-ban a nyári hónapokat a Center of Theological Inquiry kutatóintézetben töltötte. A Rendszeres Teológia tárgykörén belül 1987-től tanított dogmatikát, teológiai enciklopédiát, hitvallásokat, tudománytörténetet és filozófiatörténetet. 1993-ban a Debreceni Universitas keretében, de saját tanszéke gondozásában létrehozta a Hatvani István Teológiai Kutatóközpontot az egzakt tudományok és a teológia kapcsolatának vizsgálatára, valamint e témában kiemelkedő természettudósok, filozófusok és teológusok kétévenkénti, ökumenikus találkozásának megszervezésére. A kutatóközpont munkáját több száz könyvének és e tárgybeli egyéb anyagának adományozásával indította el. A kétévenként megszervezett **Tudomány és Teológia Konferencia** (1993, 1995, 1997, 2000, 2001, 2003, 2005, 2007) országosan is magas érdeklődésnek örvendett. Tizenhat akadémikus, valamint számos kiváló természettudós és neves teológus tartott előadást, hazaiak és külföldiek egyaránt e tudományok találkozókon.

1982 és 1988 között megindította a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának **évkönyvsorozatát**. A tudományos jelleget is képviselő sorozat első három kötetét ő szerkesztette. 1993-ban megírta a református **lelkészképzés reformtervezetét**, annak alapelveit és valamennyi lényeges szabályzatát tartalmazó alapidokumentumot mintegy 200 oldalban. 1995-ben elkészítette a Református Egyház Zsinatának felkérésére a református felsőoktatási intézmények **törvénytervezetét**, amelyet elfogadás után még abban az évben a Zsinat életbe léptetett. 1996-ban az Országos Református Tanáregyesület kérésére **Etikai Kódexet** írt a református nevelők számára. A Hatvani István Teológiai Kutatóközpont gondozásában megindította a **Tudomány és Teológia konferenciakötetek** sorozatát, melyből immár öt megjelent. 1988 óta élharcosa volt a **magyarországi egyetemek Universitássá szervezésének** az egységesen klasszikus egyetemi minta szerint.

A Hatvani István Teológiai Kutatóközpont keretein belül új sorozatot indított tudományos teológiai művek kiadása céljából. Eddig kilenc kötet jelent meg, ő írta a **Kálvin ébresztése** (2010), a **Kis tanszékből nagy egyetem** (2012) és **A természettudományok oktatása és művelése a Debreceni Kollégiumban** (2012) című könyveket. Az első kötet bővített változata megjelent angolul **Awakenings as inspired by John Calvin** címmel 2017-ben a Reformáció 500 éves évfordulójára.

Publikációk

Könyveinek, könyvfejezeteinek, lektorált és nem lektorált tanulmányainak, valamint szerkesztett műveinek és szakmaspecifikus alkotásainak száma közel 400. Ebből

- 16 könyv szerzője
- 5 könyvfejezet szerzője
- 6 könyv szerkesztője
- 151 lektorált tanulmány szerzője
- 187 nem lektorált (ismeretterjesztő) tanulmány szerzője
- 17 egyéb szakmaspecifikus alkotás szerzője
- Öt legjelentősebb műve: (1) *Az ész igazsága és a világ valósága* (2003); (2) *A zárt világ felnyitása* (2007); (3) *A természettudományok oktatása és művelése a Debreceni Kollégiumban* (2012); (4) *A keresztyén tanítás rendszere* (2022); (5) *A nemzetek apostola, Pál* (2024). ~

Doktori munka:

14 doktorandusz hallgató szerezte meg vezetésével a PhD fokozatot.

Előadások külföldön:

Hollandiában (Broekelen, 1984; Enschede, 1988; Hoeven, 2000; Nijmegen 2002; Doorn 2011), – **Németországban** (Hilden, 1979; Freising, 1994; Heidelberg, 1999, 2006; Emden, 2003; Regensburg 2004, 2009; Halle-Wittenberg, 2012), – **Franciaországban** (Klingenthal, Goethe Institut, 1987; Strasbourg, Európa Tanács, 1996; Párizs UNESCO, 2000; 2005; 2006; Lyon, 2000), – **Svájcban** (Rüschlikon, 1989; Genf, 2010) – **Romániában (Erdélyben)** (Kolozsvár, 1995, 2010; 2015; Sepsiszentgyörgy, 1997; Nagyvárad, 1997, 1998, 2001, 2002, 2005; 2023; Bánffyhunyad, 2000; Szatmárnémeti, 2017), – az **USA-ban** (New Concord, OH, 1980; Princeton, NJ, 1991, 1992, 1999, 2001, 2006; Richmond, VA, 1992; New York, 1999, 2006; Charlotte, NC, 1999, Ligonier, PA, 2006), – **Kanadában** (Ancaster, Ontario, Pascal Centre, 1992), – **Lengyelországban** (Krakow, 1996), – **Dél-Koreában** (Seoul, 1990; 2005; Daegu 2005), – **Tajvanon** (Taipei, Academy of Sciences, 1996), – **Dél-Afrikai Köztársaságban** (Stellenbosch, 1997), – **Szlovákiában** (Komárom, 1997, 2011; 2017; Kassa 2017; Ruzomberok, 2006; Ruzsbachfürdő, 2010) – **Angliában** (Durham, 1998; Oxford, 1998) – **Kárpátalján** (Munkács, 1994).

Hazai megmérettetés

1998. január 1-től 2001. december 31-ig **Széchenyi Professzori Ösztöndíjas** egyetemi tanár.

Külföldi megmérettetés

2005. február 15: **The Global Perspectives on Science and Spirituality Award** from the Université Interdisciplinaire de Paris and Elon University, North Carolina, USA. (Ez egy olyan díj, amellyel beválasztották a világ tíz olyan legjobb tudósai közé, akik interdiszciplináris eredményeikkel a keresztyén gondolkodás és a természettudományok kapcsolatának szakterületét magas szinten művelik.)

Országos Tudományos Diákköri Konferencia eredményei

2003-ban Hutzler Izabella III. díj; 2005-ben Hotorán Gábor II. díj; 2007-ben Petró László III. díj; 2011-ben ifj. Peleskey Miklós III. díj.

2015. július 1-től nyugalomba vonult.

Debrecen, 2025 július havában